

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/55/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2117219678
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2117219678.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Eva Behranová, v právnej veci o obmedzení spôsobilosti na právne úkony osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná: W. I., nar. X.X.XXXX, trvale bytom S. XX, zastúpený advokátom: Mgr. Ing. Juraj Trokan so sídlom Vajanského 10, Trnava, vo veci návrhu prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, o odvolaní osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 31Ps/3/2017-306 zo dňa 10. júla 2020, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. obmedzil W. I., narodeného X.X.XXXX, v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý samostatne konať a vystupovať pred štátnymi orgánmi, orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy, súdmi a orgánmi činnými v trestnom konaní, výrokom II. ustanovil U. I., nar. XX.XX.XXXX, za opatrovníka W. I., ktorý opatrovník je oprávnený a povinný zastupovať opatrovanca pri právnych úkonoch, v ktorých bola jeho spôsobilosť obmedzená. Opatrovník je povinný predkladať súdu dvakrát ročne, vždy k 30.6. a k 30.12. kalendárneho roka správu o opatrovancovi a o nakladaní s majetkom opatrovanca, výrokom III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, výrokom IV. štátu náhradu trov konania nepriznal.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 8 ods. 1, § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 13 ods. 2, § 23 ods. 2, § 231 písm. a), § 239, § 248 ods. 1 a ods. 2 Civilného mimosporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vecne rozhodnutie odôvodnil tým, že „je potrebné W. I. obmedziť v jeho spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom v bode I. rozhodnutia. Súd má za to, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, a to iba v smere obmedzenia samostatného vystupovania pred štátnymi orgánmi je výnimočným riešením prichádzajúcim do úvahy len v špecifických prípadoch, ktoré súd musí vždy individuálne posúdiť. Súd najmä zdôrazňuje, že takéto obmedzenie neprichádza do úvahy v prípade, ak by sa ním mala riešiť primárne ochrana verejného záujmu, t.j. ochrana štátnych orgánov pred prípadnými početnými podaniami fyzickej osoby. Samotná skutočnosť, že osoba je diagnostikovaná ako osoba s prvkami kverulujúceho správania, by teda pre súd nebola dostačujúcou na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

Súd však v tomto prípade dospel k záveru, že uvedené obmedzenie je potrebné v záujme samotného W. I., a to z viacerých dôvodov. Ako je zrejmé z obsahu spisu, podania, či vyjadrenia W. I. (prepis

zvukových nahrávok č.l. 50-121, vyjadrenia v spise, napr. č.l. 130-139) sú často nezrozumiteľnej a zároveň kverulujúcej povahy, opakovane sa v nich vracia k téme svojho suseda. Pri ústnom prejave je od témy suseda ťažko odkloniteľný, k téme sa vracia bez vyzvania, narúša bežný priebeh pojednávania. Ako uviedol pri výsluchu i znalec MUDr. Uhrin (zápisnica č.l. 265) "nejde ani tak o kvantitu jeho podaní, ako najmä o ich kvalitu". V konaní preukázané duševné poruchy (organická porucha osobnosti a mentálna retardácia ľahkého stupňa) majú tak u menovaného badateľný vplyv okrem kvantity produkovaných podaní (kverulácie) i na ich samotnú kvalitu. V zmysle vykonaného dokazovania má tak súd za to, že W. I. diagnostikované a v konaní preukázané duševné poruchy trvalého charakteru neumožňujú konzistentné vyhotovovanie takých podaní a také vystupovanie pred štátnymi orgánmi, ktoré by zásadne neznižovali možnosť reálneho vyhodnotenia jeho podaní ako relevantných. Je samozrejmé, že je povinnosťou štátnych orgánov vysporiadať sa riadnym a zákonným spôsobom s každým (ústnym, či písomným) podaním oprávnenej osoby (účastníka konania). V prípade nezrozumiteľnosti niektorých podaní zákon (napr. Civilný sporový poriadok) predpokladá spôsob, akým túto po poučení súdom odstrániť (§ 128, 129 CSP). Samotná neprehľadnosť, či nie úplná zrozumiteľnosť niektorých podaní teda nie je problémom. Rovnako ako ani skutočnosť kverulovania, či početnosti, alebo opakovania podaní, sama osebe by nebola pre súd dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, keď štátne orgány sú povinné vysporiadať sa, i opakovane, s podaniami oprávnených osôb. V tomto konkrétnom prípade však súd vyhodnotil, že práve samotný charakter podaní (písomných či ústnych) - kombinácia kverulácie a kvality podaní, ovplyvnený duševnou poruchou menovaného, znižuje ich celkovú hodnovernosť (a to práve z dôvodu duševnej poruchy), čím znižuje celkové šance menovaného na úspech v konaniach, a teda nie je v jeho záujme, aby predkladanie formálnych podaní na vymenované inštitúcie (či vystupovanie pred nimi) bolo ponechané samostatne na jeho osobe. Súčasne vzhľadom na charakter poruchy by mohol byť menovaný v konaniach vystavený riziku ukladania poriadkových pokút v prípade neustráženia emočného náboja kverulácií, riziku úhrady trov konania v prípade podávania rôznych návrhov vyhodnotených ako nedôvodných, prípadne i riziku trestného stíhania.

Znalec formuloval tiež predpoklad, že samotné kverulovanie spôsobuje negatívne emočné prežívanie W. I. a jeho odklon od bežného každodenného života, a teda má negatívny dosah na jeho každodenné fungovanie, ako i fungovanie jeho rodiny. Následne každá ním negatívne vnímaná odpoveď, ktorou sa mu nevychádza v ústrety, je hnacím motorom ďalších kverulácií, čím vytvára nekončený cyklus, a to bez pozitívneho efektu v podobe objektívne relevantne vnímaných podaní. Obmedzením spôsobilosti na právne úkony v stanovenom rozsahu pritom menovaný nestratí možnosť vlastného uplatňovania práv, avšak toto uplatňovanie bude musieť byť vždy sprevádzané, a teda istým spôsobom dozorované a prispôsobované posúdením jeho opatrovníka, za ktorého je ustanovená jemu blízka osoba. Z uvedených dôvodov súd pristúpil k obmedzeniu spôsobilosti W. I. na právne úkony, keď má za to, že je to potrebné na ochranu jeho práv a záujmov.

K námietke právneho zástupcu W. I. uvedenej v záverečnej reči, že prokurátor nemal vecnú legitimáciu na podanie návrhu, keď nie je na podanie takéhoto návrhu zo zákona oprávnený, súd uvádza, že uvedené oprávnenie prokurátora vyplýva z ustanovenia § 13 ods. 2 v spojení s § 23 ods. 2 CMP, keď v konaniach o spôsobilosti na právne úkony, nie je ustanovené, že by ich bolo možné začať iba na návrh, a teda ide o konania, ktoré možno začať i bez návrhu (a teda i návrhom prokurátora), ako i na návrh v zákone špecifikovaných subjektov.

Súd považuje za potrebné zdôrazniť, že práve v konaní vykonaným dokazovaním bolo zistené, že menovaný síce je schopný vo všeobecnosti pred súdom a inými menovanými štátnymi orgánmi konať a vystupovať (písomnými a ústnymi podaniami), avšak samostatne nie plnohodnotne a adekvátne, s negatívnymi dôsledkami pre neho samého na viacerých úrovniach (hodnovernosť jeho podaní, zásah do jeho každodenného fungovania a fungovania jeho rodiny), čo viedlo súd k rozhodnutiu uvedenému vo výroku I. rozsudku s vyššie špecifikovaným odôvodnením.

V bode II. výroku rozsudku súd ustanovil W. I. v zmysle § 27 ods. 2 a 3 OZ za opatrovníka jeho brata U. I., ktorý je vzhľadom na ich rodinný vzťah, aj istú znalosť okolností prípadu najvhodnejšou osobou na prevzatie opatrovníckej funkcie. U. I. na pojednávaní dňa 10.7.2020 so svojím ustanovením do funkcie opatrovníka súhlasil, pričom súd nezistil žiadne prekážky, pre ktoré by uvedenú funkciu vykonávať nemohol a ustanovil ho za opatrovníka W. I. s tým, že vo výroku mu v zmysle s § 274 ods. 2 CMP vymedzil rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol ustanovený.

O náhrade trov konania účastníkov (výrok III. rozsudku) rozhodol súd podľa § 52 CMP, keď rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP.

Vo výroku IV. rozsudku súd rozhodol o trovách vzniknutých štátu pri znaleckom dokazovaní v zmysle § 251 ods. 1 CMP, podľa ktorého tieto trovy platí štát“.

4. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie W. I. - osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná. Nesúhlasil s rozsudkom, dôvodil tým, že ich rodinu dlhodobo napadá a prenasleduje sused, ktorý robí mestského policajta v Trnave, pričom voči susedovi je vedené trestné konanie a neustále sa vyhráža fyzickým útokom. Žiada zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

5. Proti rozsudku podal odvolanie aj právny zástupca W. I. poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. a), d), f), h) Civilného sporového poriadku, pričom odvolaním napadol výroky I. a II. rozsudku. Namietol aktívnu legitímáciu prokurátora v tomto konaní, keď aktívne legitimovanými sú okrem účastníka, subjekty uvedené v ustanovení § 233 Civilného mimosporového poriadku. Podľa § 19 ods. písm. a) zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v platnom znení, prokurátor je oprávnený podať na súd návrh alebo žalobu, ak tak ustanovuje osobitný predpis. Za takýto osobitný predpis nemožno považovať ust. § 13 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku. Samo uvádzané ustanovenie Civilného mimosporového poriadku (okrem prvej podmienky, teda že konanie možno začať aj bez návrhu) odkazuje na „tento zákon alebo osobitný predpis“. Civilný mimosporový poriadok oprávnenie podať návrh prokurátora na začatie takéhoto konania osobitne neupravuje. Rovnako ani neexistuje iný, osobitný, predpis. V prípade, ak má byť toto konanie vedené ako „konanie bez návrhu“, konanie má procesnú vadu, a to, že nebolo vydané uznesenie podľa ust. § 23 ods. 2 druhej vety Civilného mimosporového poriadku. Účastník považuje rozsah obmedzenia jeho spôsobilosti na právne úkony (uvedený vo výroku I. rozsudku) za nedôvodný, účelový a nemajúci oporu vo vykonanom dokazovaní a odôvodnení rozsudku. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, prečo sa súd prvej inštancie rozhodol obmedziť spôsobilosť účastníka práve v konaní vo vzťahu k týmto konkrétnym subjektom. Znalec uviedol že pri stanovení týchto subjektov vychádzal „z najčastejších adresátov kverulácií“ (bod 24. odôvodnenia rozsudku). Takéto zdôvodnenie (v spojení so znením návrhu prokurátora) vyvoláva značné pochybnosti o nestrannosti rozhodnutia, keď navodzuje dojem, že súd obmedzil spôsobilosť účastníka len z dôvodu, aby „chránil“ štátne orgány pred jeho podaniami. Takéto odôvodnenie obmedzenia spôsobilosti je neprípustné, nakoľko obmedzenie spôsobilosti nemá slúžiť ochrane verejného záujmu, resp. tento vyvyšovať nad súkromné záujmy účastníka. V konaní nebolo spochybnené, že by účastník nemohol plnohodnotne robiť právne úkony. Samotné kverulácie nemôžu byť dôvodom na obmedzenie spôsobilosti. Z podaní účastníka, ktoré boli predložené v konaní, je zrejmé, čo je ich obsahom, aj čoho sa účastník nimi domáhal. Aj samotný účastník si je vedomý ich obsahu, ako aj toho, komu ich adresuje a s akým cieľom. Podania majú všetky náležitosti právnych úkonov. Nie je na mieste požadovať od účastníka, aby svoje podania precízne formuloval právnym jazykom. Podstatné je, že ich obsah je zrejmý a v prípade nezrovnalostí majú štátne orgány zákonný priestor na to, aby prípadne účastníka vyzvali k doplneniu podania, napríklad v určitých prípadoch aj pod hrozbou jeho odmietnutia. Nie je správny záver súdu o tom, že obmedzenie spôsobilosti účastníka je v záujme účastníka samotného (bod 19. odôvodnenia rozsudku). Účastník sa stotožňuje s prvým rozhodnutím (uznesením) súdu zo dňa 5.10.2017, konanie o ktorom malo byť podľa názoru účastníka, v spojení s predchádzajúcim názorom odvolacieho súdu, len doplnené o výsluch účastníka (vtedy dvoch účastníkov) a znalca. Dôvody na zastavenie konania, aj z dôvodu uprednostňovania verejného záujmu, pretrvávajú aj naďalej. Podľa názoru znalca, duševná a patologická stránka účastníka ho vedie k opakovanému podávaniu podnetov, a preto navrhuje, aby tieto neboli akceptované, avšak „nie z ich podstaty“, ale preto, že vychádzajú z patologickej motivácie účastníka (bod 22. odôvodnenia rozsudku). Takýto záver nemôže byť podkladom pre obmedzenie spôsobilosti účastníka, keď samotná motivácia (aj keď patologická) nemôže znamenať „nechápanie“ obsahu podnetov zo strany účastníka. Súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôkaz (bod 25. odôvodnenia rozsudku) - lekársku správu MUDr. T., keď táto uviedla, že účastník má zachovanú spôsobilosť na právne úkony. Z uvedeného nie je možné bez dôslednej konfrontácie s ostatnými dôkazmi vyvodiť opačný záver, teda, že spôsobilosť účastníka je obmedzená. Nie je pravdou, že vyjadrenie účastníka sú často nezrozumiteľné (bod 27. odôvodnenia rozsudku). Účastník pripúšťa, že niektoré podania mohli mať určitý stupeň neurčitosti, nie však nezrozumiteľnosti. Aj prípadná neurčitosť podaní nemôže byť dôvodom na obmedzenie spôsobilosti, keďže účastník si je vedomý obsahu svojich podaní a na výzvu adresovaných inštitúcií by tieto podania mohol kedykoľvek spresniť (doplniť) podľa ich požiadaviek. Ďalej súd prvej inštancie v tejto časti odôvodnenia uvádza, že samotná nie úplná zrozumiteľnosť, ani neprehľadnosť, ani kverulácie, nie sú problémom. Problémom má byť až kombinácia kverulácie a kvality podaní, čím dochádza k znižovaniu ich hodnovernosti - je toto

dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony? Podľa názoru účastníka, nie. A to bez ohľadu na to, či uvedené je spôsobené duševnou poruchou. Je úlohou súdu skúmať vnútornú previazanosť vôle účastníka s jeho prejavmi (podaniami), a nie posudzovať ako podania účastníka pôsobia navonok - to je v tejto veci úplne irelevantné. Negatívne dosahy na každodenné fungovanie účastníka neboli v konaní preukázané a účastník ich odmieta. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je vážnym zásahom do základných ľudských práv a slobôd účastníka. O to väčší dôraz musí byť pri takýchto rozhodnutiach kladený na dôsledné zistenie skutkového stavu a pri pochybnostiach, nie je možné takéto súdne rozhodnutie vydať. Je nevyhnutné dôsledne zvážiť (ne)rovnováhu medzi obmedzením základných práv účastníka na jednej strane a jeho „ochranou“ (resp. potrebou jeho ochrany) na strane druhej. Z odôvodnenia rozsudku, aj priebehu konania má účastník silný dojem, že cieľom tohto konania nebola vôbec ochrana práv a záujmov účastníka, ale ochrana práv a záujmov štátnych inštitúcií, čo účastník považuje za neprípustné. Účastník, z dôvodov uvádzaných v tomto odvolaní, navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil.

6. Prokurátor vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol zákonne, na podklade dostatočne vykonaného dokazovania, pričom svoje úvahy riadne odôvodnil. Plne sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol v súlade s návrhom prokurátora, aby menovaného obmedzil spôsobilosti na právne úkony. V predmetnej veci je pre právne posúdenie veci určujúcim, že dôvodnosť návrhu bola posúdená podľa aktuálne podaného znaleckého posudku znaleckej organizácie v odbore zdravotníctvo a farmácia: forensic.sk - Inštitút forenzných medicínskych expertíz, s.r.o. Bratislava. K odvolaniu W. I. a H. I. zo dňa 27.9.2020 (dňa 29.9.2020 doručeného na Krajský súd v Trnave) sa nedá vyjadriť, nakoľko menovaní sa vôbec nevyjadrujú k podstate veci - ich zdravotného stavu. V prípade odôvodnených námietok voči činnosti ich suseda X. M. A. menovaných bude zastupovať súdom ustanovený opatrovník. Z týchto dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil (pre jeho vecnú správnosť), v prípade včas podaného odvolania.

7. Prokurátor vo svojom ďalšom vyjadrení k odvolaniu podaného prostredníctvom právneho zástupcu vyšetrovaného W. I. uviedol, že aktívna legitímácia prokurátora v predmetnom konaní je daná ustanovením § 19 ods. 2 písm. a) zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a ustanovením § 13 ods. 2 v spojitosti s ust. § 231 a nasl. Civilného mimosporového poriadku. Tiež ide o prípad, keď súd koná ex offo (z úradnej povinnosti), ak sa dozvie o relevantných skutočnostiach pre začatie konania vo veci. V danom prípade ide o konanie, ktoré môže byť začaté aj bez návrhu. Dôvodnosť konania v prejednávanej veci už vyslovil i odvolací Krajský súd Trnava v uznesení č. k. 24CoP/26/2018-189 zo dňa 13.6.2018. Prokurátor navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil pre jeho vecnú správnosť.

8. Ustanovený opatrovník vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že nesúhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie, odvolanie však nepodal. Má vedomosť o napadnutí W. a H. I..

9. Právny zástupca osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, vo vyjadrení k vyjadreniu prokuratúry uviedol, že v tomto konaní, je potrebné najprv vyriešiť otázku, či predmetné konanie je konaním začatým na návrh alebo konaním „ex offo“. V ostatnom účastník zotrváva na tom, čo uviedol v odvolaní.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a), d), f), h) Civilného sporového poriadku, § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku)

a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

11. Predmetom konania súdu prvej inštancie bol návrh prokurátora na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony pôvodne oboch manželov W. I., nar. X.X.XXXX a H. I., nar. XX.X.XXXX, aby ich podania na štátne orgány, orgány územnej samosprávy neboli akceptované, resp. aby príslušné orgány ich podania neakceptovali ako dôvodné, nie z ich podstaty, ale preto, že ich podania vychádzajú z ich patologickkej motivácie. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 31Ps 3/2017 zo dňa 5. októbra 2017 konanie zastavil, keď základe obsahu návrhu a jeho príloh uzavrel, že u vyšetrovaných nie sú splnené podmienky na obmedzenie ich spôsobilosti na právne úkony. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd na odvolanie prokurátora uznesením č.k. 24CoP/26/2018-189 zo dňa 13. júna 2018 uvedené prvoinštančné uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie že nerešpektoval ustanovenie § 243 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav posudzovanej osoby. Súd prvej inštancie nevypočul W. a H. I., hoci z obsahu spisu nevyplývalo, že by ich výsluch bol na ujmu ich zdravotného stavu. Odvolací súd poukázal aj na ustanovenie § 244 Civilného mimosporového poriadku, z ktorého vyplýva, že súd je povinný v konaní ustanoviť a vyslúchnuť znalca. Pretože súd prvej inštancie nevykonával dôkazy v zmysle príslušných ustanovení Civilného mimosporového poriadku, upravujúcich konanie o spôsobilosti na právne úkony a vzhľadom na rozsah potrebného dokazovania nebolo účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku v spojení s § 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku s tým, aby prvoinštančný súd postupom v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu opätovne rozhodol o návrhu navrhovateľa. Súd prvej inštancie následne vylúčil vec H. I. na samostatné konanie, doplnil dokazovanie v zmysle zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodol tak, ako je uvedené v odseku 1. tohto rozsudku.

12. V predmetnej veci sa navrhovateľ - Okresná prokuratúra Trnava domáhala, aby súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony W. I. z dôvodu jeho duševnej poruchy a s poukazom na znalecký posudok MUDr. Straku. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní napadnutým rozsudkom obmedzil spôsobilosť na právne úkony osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, v rozsahu uvedenom vo výroku I. napadnutého rozsudku. Osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, nesúhlasila s napadnutým rozsudkom majúca za to, že neboli splnené všetky zákonné podmienky pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony a žiadala návrh navrhovateľa zamietnuť. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, predstreté v odvolaní bolo posúdiť, či boli splnené podmienky na jej obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, keď odvolacie dôvody smerovali proti obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony vôbec.

13. Odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pričom má za to, že súd vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie návrhu, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie dôvodnosti návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony W. I., pričom sa vysporiadal so všetkými podstatnými argumentami účastníkov a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd poukazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolanie nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, keď súd prvej inštancie správne zistil všetky skutočnosti potrebné k rozhodnutiu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony W. I., keď navyše odvolateľ v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

14. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec i správne právne posúdil, napadnutý rozsudok riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vyčerpávajúco vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie.

15. V zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku rozsudok musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníkov. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesto pre dohady a domnienky. Zákom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezodpovedajúcich, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu, tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí, t. j. musí byť preskúmateľné.

16. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vyčerpávajúce, správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská účastníkov k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že sa osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré obmedzil jej spôsobilosť na právne úkony. Napadnutý rozsudok tak nie je postihnutý vadou nepreskúmateľnosti z dôvodu nedostatočného odôvodnenia.

17. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

18. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

19. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

20. Podľa § 277 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

21. V konaní o spôsobilosti na právne úkony musí byť primárnym kritériom východisko, že jednotliviec je východiskom štátu a štát a všetky jeho orgány sú ústavne zaviazané na ochranu práv jednotlivca, a to sa neobmedzuje len na ochranu základných práv, ale dôraz musí byť na ochranu ľudskej dôstojnosti, ktorá má byť chápaná ako súčasť kvality človeka a jeho ľudstva (pozri bližšie rozhodnutie IV. ÚS ČR 412/04). Zásahy do spôsobilosti na právne úkony človeka súvisia v zmysle platnej a účinnej právnej úpravy Občianskeho zákonníka s duševnou poruchou, ktorá je určitej intenzity a nie je prechodná resp. závislosťou od určitých návykových látok. Inštitút obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením slúžiacim predovšetkým na ochranu záujmov samotných fyzických osôb, ktoré pre svoj duševný stav nie sú schopné robiť s dostatočnou vlastnou zodpovednosťou právne úkony. Rozhodnutie súdu, ktorým modifikuje rozsah spôsobilosti na právne úkony je významným zásahom do integrity fyzickej osoby.

22. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je u každej fyzickej osoby veľmi závažným zásahom do jej základných práv a slobôd, a preto rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony môže vydať jedine súd v osobitnom súdnom konaní a to výlučne z dôvodov, ktoré sú výslovne uvedené v zákone. V zmysle citovaného ustanovenia § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka takýmto dôvodom môže byť iba tá skutočnosť, že fyzická osoba je v reálnom živote schopná robiť iba niektoré právne úkony, pretože: a) trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, b) nadmerne požíva alkoholické nápoje, iné omamné prostriedky alebo jedy. Samotná existencia faktorov umožňujúcich obmedziť rozsah spôsobilosti konať s právnym následkom sama osebe nestačí a rozhodnutie súdu je viazané na predpoklad, že z uvedených dôvodov fyzická osoba nie je spôsobilá robiť právne úkony. Existencia uvedených predpokladov je predmetom dokazovania, pričom súd v tomto konaní v zmysle základných princípov je povinný zistiť skutočný stav veci a je povinný vykonať dôkazy potrebné na zistenie skutočného stavu, aj keď ich účastníci nenavrhlí (Čl. 6 Základných princípov, § 35, 36 Civilného mimosporového poriadku). Duševná porucha, ani existencia závislosti, spôsobujúcej obmedzenie spôsobilosti konať s právnym následkom nemôže byť krátkodobá. Občiansky zákonník v citovanom ustanovení predpokladá, že ide o stav trvalý po určitú kvalifikovanú dobu.

23. Pri určení rozsahu obmedzenia nie je súd viazaný návrhom, ak sa konanie začalo na návrh. Súd je povinný v rozsudku okrem identifikácie osoby uviesť rozsah obmedzenia. Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti sa týka len realizácie právnych úkonov a nezabavuje človeka možnosti samostatne konať v bežných záležitostiach každodenného života. K týmto záležitostiam môže patriť používanie MHD, zabezpečenie stravovania, ošatenia, využívanie poštových služieb a pod. Rozsudok o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je rozhodnutím o osobnom stave, po nadobudnutí právoplatnosti je záväzný erga omnes (§ 43 Civilného mimosporového poriadku) a má konštitutívne účinky. Konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je obligatórne spojené s konaním o ustanovenie opatrovníka. V rozsudku, ktorým súd vysloví rozsah obmedzenia, bude ďalší, tzv. závislý výrok, o ustanovení opatrovníka.

24. Zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorej spôsobilosť na právne úkony súd obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník (obligatórne opatrovníctvo). V zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa uprednostňuje príbuzný fyzickej osoby alebo iná vhodná osoba, ak jej niet, orgán miestnej správy alebo jeho zariadenie, pokiaľ je oprávnené vystupovať vo svojom mene (verejný opatrovník). Ustanovenie verejného opatrovníka má byť vo vzťahu k skôr uvedenej možnosti len subsidiárne. Práva a povinnosti opatrovníka zahŕňajú zabezpečenie starostlivosti o osobu opatrovanca, starostlivosť o jeho majetok a v neposlednom rade zastupovanie opatrovanca, a to v rozsahu, v akom je opatrovanec na relevantné úkony nespôsobilý. Zástupcom nemôže byť ten, koho záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Podľa judikatúry samotná existencia potenciálneho rozporu záujmov k zákonnému zákazu zastupovať nestačí; rozpor záujmov musí reálne existovať. Pri posudzovaní rozporu medzi záujmami zástupcu a zastúpeného treba vždy vychádzať z povahy konkrétneho právneho úkonu, ako aj zo všetkých okolností prípadu, tak, aby bolo možné náležite zabezpečiť ochranu záujmov zastúpeného. Regulácia zákonného zastúpenia má v právnej úprave inkorporované aj určité zabezpečovacie mechanizmy, ktoré majú zabrániť zneužitiu inštitútu zastúpenia v situácii ohrozenej kolíziou záujmov. Ak nejde o bežnú vec, na nakladanie zákonných zástupcov s majetkom zastúpených je potrebné schválenie súdom, ktoré je predpokladom platnosti týchto právnych úkonov (§ 28 Občianskeho zákonníka). Ak dôjde k stretnutiu záujmov zákonného zástupcu so záujmami zastúpeného alebo k stretnutiu záujmov tých, ktorých zastupuje ten istý zákonný zástupca, ustanoví súd kolízneho opatrovníka (§ 30 Občianskeho zákonníka). Kolízny opatrovník je osobitným zástupcom, ktorého práva a povinnosti sa viažu len na uskutočňovanie právnych úkonov ohrozených kolíziou záujmov. V ostatnom koná za zastúpeného jeho zákonný zástupca. Ide o osobitnú úpravu konfliktu záujmov ad hoc, keď je zákonný zástupca v mimoriadnej situácii diskvalifikovaný pomerom k veci. Na zabezpečenie kvalifikovanej ochrany práv a právom chránených záujmov opatrovanca súd v zmysle ustanovenia § 277 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku vykonáva dohľad nad výkonom funkcie opatrovníka.

25. Samotné zistenie, že človek trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná (čo je otázka pre znalca), na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nestačí. Ďalším predpokladom je, že táto trvalá duševná porucha vo vymedzenej časti vylučuje alebo obmedzuje schopnosť človeka uskutočňovať právne úkony.

26. S poukazom na dôvody podaného návrhu, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že pre posúdenie duševného stavu osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, bolo rozhodujúcim zistenie, či táto osoba je skutočne postihnutá duševnou poruchou a táto porucha dosahuje intenzitu predpokladanú ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo vzhľadom na vyššie uvedené pre rozhodnutie súdu prvej inštancie potrebné vykonať posúdenie zdravotného stavu osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná. Keďže posúdenie zdravotného stavu vyžaduje odborné znalosti, súd prvej inštancie postupoval správne v zmysle ustanovenia § 244 Civilného sporového poriadku, keď v konaní ustanovil súdneho znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, ktorému uložil posúdiť zdravotný stav osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná. Súd totiž nie oprávnený k tomu, aby si sám vytváral nejaký úsudok o zdravotnom stave pacienta.

27. Východiskom odvolacej argumentácie osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, bolo opakované vyjadrovanie nesúhlasu so zisteniami súdu prvej inštancie o jej zdravotnom stave.

28. V prejednávanom prípade bol vyhotovený znalecký posudok spoločnosťou forensic.sk Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 368/2019, pričom určený znalec MUDr. Maroš Uhrin bol aj v konaní pred súdom prvej inštancie vypočutý. Zo znaleckého posudku jednoznačne vyplynulo, že u osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, je prítomná duševná porucha trvalého charakteru, v dôsledku ktorej je obmedzená schopnosť robiť právne úkony, konkrétne nie je schopný samostatného vystupovania pred orgánmi činnými v trestnom konaní, orgánmi štátnej správy, či samosprávy. Závery vyplývajúce z uvedeného znaleckého posudku sú veľmi podrobne opísané v napadnutom rozsudku (odsek 22.) a odvolací súd nepovažuje za potrebné ich opakovať.

29. Pri tvorbe podkladu rozhodnutia a v procese dokazovania má zásadný význam znalecké dokazovanie. Pri hodnotení znaleckého posudku treba vychádzať zo všeobecných pravidiel pre hodnotenie vykonaných dôkazov a v zmysle princípu voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva Civilný mimosporový poriadok. Významným kritériom je, že žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu. Dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Z judikatúry jednoznačne vyplýva, že napriek tomu, že sudca nie je nadaný potrebnými odbornými znalosťami, pre ktoré ustanovil v konaní znalca, to mu nedovoľuje preberať závery znalca nekriticky a bez vyhodnotenia záverov, a to aj v komplexnosti vo vzťahu k záverom z vykonaného dokazovania (stanovisko NS SR z 23.12.1980 sp. zn. Pls 3/80, rozhodnutia NS ČR sp. zn. 30Cdo 352/2008, sp. zn. 30Cdo 1924/2010 z 27.9.2010, sp. zn. 22Cdo 1561/2010 z 9.2.2010).

30. V rovine vyhodnotenia znaleckého dokazovania odvolací súd poukazuje primerane a podporne na to, že podľa ustálenej súdnej praxe od iných dôkazných prostriedkov sa dôkaz znaleckým posudkom podaným ústne či písomne líši tým, že jeho hodnoteniu (podľa § 191 Civilného sporového poriadku) nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd pritom hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými prevedenými dôkazmi. Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky. Znalec musí vychádzať z odborných znaleckých záverov a nielen zo skutočností, ktoré príslušná osoba alebo osoby vnímajú svojimi zmyslami. Znalec v prejednávanej veci tak vychádzal z vyhodnotenia forenzo - psychiatrického vyšetrenia osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, lebo v danom prípade bolo potrebné zistiť, aký je jej zdravotný stav. Po oboznámení sa so znaleckým posudkom odvolací súd konštatuje, že znalecká organizácia ustanovená vo veci so zreteľom na svoje odborné znalosti a skúsenosti, po analýze zdravotnej dokumentácie a vykonaní vlastných vyšetrení osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, prehľadným a logickým zdôvodnením vyložila svoje odborné závery a podklady, z ktorých pri zodpovedaní im zadaných odborných otázok postupovali. Odvolací súd má za to, že závery znaleckého posudku sú presvedčivé v častiach týkajúcich sa odbornej analýzy výsledkov psychiatrického vyšetrenia, skúmania predpokladov robiť právne úkony v rôznych oblastiach životných situácií, dopadu duševného stavu na mentálne a intelektuálne schopnosti osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná a aj pokiaľ ide prognózu vývoja duševnej poruchy, ktorou trpí. Znaleckou organizáciou poverený znalec MUDr. Maroš Uhrin bol v konaní pred súdom prvej inštancie vypočutý, pričom vo svojej výpovedi, ktorej obsah je opísaný v napadnutom rozsudku (odsek 23.), podal vysvetlenie k záverom

znaleckého posudku, ktoré závery zrozumiteľne odôvodnil. Správne postupoval súd prvej inštancie, ak v prejednávanej príhode považoval za jeden z ťažiskových dôkazných prostriedkov práve znalecký posudok potvrdzujúci skutočnosti uvádzané navrhovateľom.

31. Žiada sa zdôrazniť, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony nezaložil iba a len na záveroch znaleckého dokazovania, keď závery znaleckého dokazovania sú akceptovateľné aj v kontexte ďalších vykonaných dôkazov. Súd prvej inštancie náležite zobral do úvahy aj ostatné skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z ostatných dôkazov (mimo znaleckého posudku) a s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu dospel k správnejmu záveru o nutnosti obmedzenia spôsobilosti na právne úkony osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná.

32. Odvolacia námietka o účelovosti znaleckého posudku nie je opodstatnená. Je prijateľné, ak sa znalec vo svojom znaleckom posudku vyjadrí aj k rozsahu právnych úkonov, ktorých zmysel a význam je vyšetrovaná osoba schopná pochopiť a v nadväznosti na to posúdiť i následky svojho konania.

33. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie považoval za preukázané, že osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, trpí duševnou poruchou trvalého charakteru, pre ktorú nie je schopná chápať zmysel a následky právnych úkonov uvedených v prvom výroku napadnutého rozsudku. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie správne obmedzil jej spôsobilosť na právne úkony, pričom pre konštrukciu rozsudového výroku si súd prvej inštancie zvolil výpočet právnych úkonov, ktoré právne úkony nesmie fyzická osoba sama vykonávať.

34. Právny zástupca W. I. v odvolaní zotrval na námietke nedostatku aktívnej legitímácie navrhovateľa - prokurátora.

35. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z.z., o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v civilnom procese v rozsahu ustanovenom osobitnými predpismi.

36. Podľa § 19 ods. 2 písm. a) zákona č. 153/2001 Z.z., ak tak ustanovuje osobitný predpis, prokurátor je oprávnený podať na súd návrh alebo žalobu.

37. Podľa § 13 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak možno konanie začať aj bez návrhu, a ak to ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis.

38. Podľa § 233 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem (ods. 1), návrh na začatie konania môže podať aj ten, o koho spôsobilosti sa má konať (ods. 2).

39. Z citovaného § 233 Civilného mimosporového poriadku vyplýva, že konanie o spôsobilosti na právne úkony sa môže začať na návrh, ale aj bez návrhu. Pokiaľ by konanie o spôsobilosti na právne úkony mohlo začať iba na návrh, zákonodarca by to vyjadril tak, že konanie sa začína len na návrh. Z výkladu ustanovenia § 13 Civilného mimosporového poriadku vyplýva, že prokurátor je oprávnený podať návrh na začatie konania, pričom je vymedzený rozsah, keď prokurátor môže podať návrh na začatie konania: ak možno konanie začať aj bez návrhu, ak to ustanovuje tento zákon alebo ak to ustanovuje osobitný predpis. (bližšie pozri str. 91 a 92 Civilný mimosporový poriadok, Komentár, 2017, C. H. Beck). Je teda zrejmé, že z ustanovenia § 13 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku vyplýva, že prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak možno konanie začať aj bez návrhu. Konanie o spôsobilosti na právne úkony môže začať aj bez návrhu, aktívna legitímácia prokurátora v konaní je teda daná, prokurátor v preskúmvanej veci bol oprávnený podať návrh na začatie konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony (pozri bližšie str. 785 Civilný mimosporový poriadok, Komentár, 2017, C. H. Beck). Námietka o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie je nedôvodná.

40. Ani odvolacia argumentácia osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, že nie je prípustné, aby sa súd zaoberal správaním účastníka, nie je opodstatnená. Podľa názoru odvolacieho súdu totiž súd prvej inštancie dodržal predpísaný procesný postup, vykonal rozsiahle dokazovanie a dostatočne zistil skutkový stav.

41. Pokiaľ ide o námietku, že obmedzenie spôsobilosti nie je v záujme samotného účastníka, táto nie je náležitá. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je aj v záujme osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, poukázal na viacero dôvodov (odsek 27.), na ktoré odvolací súd odkazuje.

42. Odvolací súd súhlasí s názorom odvolateľa, že kverulácie nemôžu byť dôvodom pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. V danej veci však bolo potrebné zohľadniť, že produkované kverulácie majú vplyv na emočné prežívanie osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, znalec konštatoval negatívne ladenie emócií, ktoré nemá prvky podpory v bežnom živote, ale odkláňa ho opačným smerom, čo má objektívne negatívny dopad na každodenné fungovanie osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, ako aj fungovanie jeho rodiny. Správne súd prvej inštancie tiež zobral do úvahy neschopnosť osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, riadneho a adekvátneho vystupovania pred súdom počas pojednávania.

43. V odvolaní bola súdu prvej inštancie vytknutá nesprávnosť vyhodnotenia dôkazu - lekárska správa MUDr. T.. Podľa názoru odvolacieho súdu lekársku správu MUDr. T. zo dňa 17.2.2020 súd prvej inštancie správne vyhodnotil vo vzájomnej súvislosti s ďalším vykonaným dokazovaním. Postup súdu prvej inštancie v ničom nevybočil zo zásad hodnotenia dôkazov.

44. Ďalšie odvolacie argumenty odvolateľa odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

45. Súd prvej inštancie starostlivo prihliadol na všetky skutočnosti v konaní uvedené, vysporiadal sa s tvrdeniami účastníkov, správne vyhodnotil závery znaleckého dokazovania, ku ktorým vypočul i znalca, všetky dôkazy vyhodnotil podľa princípov na hodnotenie dôkazov, posúdil ich jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti a správne ustálil, že boli splnené podmienky k obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony v stanovenom rozsahu. Za opatrovníka ustanovil súd prvej inštancie vhodnú osobu, ktorá spĺňa všetky zákonom vyžadované predpoklady na výkon tejto funkcie. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, dostatočne presvedčivé a preskúmateľné. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok o obmedzení spôsobilosti na právne úkony vo vymedzenom rozsahu, vrátane rozhodnutia o ustanovení opatrovníka, podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu ich vecnej správnosti potvrdil, keď okolnosti uvádzané osobou, o ktorej obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa koná, nemali žiaden vplyv na správnosť rozhodnutia.

46. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

47. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).